

BUREAU BARTELS B.V.

RESEARCH | CONSULTANCY | MANAGEMENT

Stationsplein 69
3818 LE Amersfoort
Postbus 318
3800 AH Amersfoort
Telefoon (033) 479 20 20
Fax (033) 479 20 21
E-mail info@brtls.nl
Internet www.bureaubartels.nl

**ONDERNEMERSPEILING
PRODUCTSCHAP DIERVOEDER**

Eindrapport

**Onderzoek uitgevoerd in opdracht van
het Productschap Diervoeder**

Amersfoort, 5 juli 2011

Inhoud

1.	INLEIDING	1
	1.1 Aanleiding en doel	1
	1.2 Verantwoording aanpak	2
	1.3 Leeswijzer	5
2.	INFORMATIEVOORZIENING EN BEKENDHEID	7
	2.1 Inleiding	7
	2.2 Informatievoorziening vanuit het PDV	7
	2.3 Bekendheid PDV-activiteiten	10
3.	BEOORDELING ACTIVITEITEN	13
	3.1 Inleiding	13
	3.2 Beoordeling activiteiten	13
	3.3 Uitvoering en draagvlak voor PDV-activiteiten	15
4.	BEOORDELING HEFFING, FUNCTIONEREN EN DRAAGVLAK PRODUCTSCHAP DIERVOEDER	19
	4.1 Inleiding	19
	4.2 Heffingen en functioneren PDV	19
	4.3 Draagvlak voor het PDV	21
	BIJLAGE I ACTIVITEITEN PRODUCTSCHAP PDV	27

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De **product- en bedrijfsschappen** staan momenteel volop in de maatschappelijke en politieke belangstelling. Zo is begin dit jaar een motie aangenomen door de Tweede Kamer die inhoudt dat er een taakanalyse van de schappen uitgevoerd zal worden. Deze analyse moet enerzijds inzicht verschaffen in de typen taken die door product- en bedrijfsschappen uitgevoerd worden. Anderzijds is deze analyse ook bedoeld om te kunnen beoordelen in hoeverre het wenselijk en noodzakelijk is dat bepaalde taken door schappen uitgevoerd worden of dat hiervoor ook alternatieven bestaan. De bedoeling is dat de resultaten van deze taakanalyse in september 2011 in de Tweede Kamer besproken gaan worden.

Samenhangend met het bovenstaande bestond er bij met name de productschappen ook behoefte aan een **ondernemerspeiling**. De achtergrond hiervan is dat de productschappen van mening zijn dat bij een discussie over de taken en (daarmee) toekomst van de schappen niet alleen sec naar taken gekeken dient te worden maar ook naar het draagvlak onder de achterban. Immers, de financiering van de productschappen vindt, zeker waar het gaat om de autonome taken, voor een belangrijk deel plaats vanuit de achterban van ondernemers. Daarom lag het in de optiek van de productschappen voor de hand om 'ook de stem van bedrijfsleven te laten horen'. Zonder deze stap zouden er mogelijk besluiten over de toekomst(ige richting) en taken van de productschappen genomen worden zonder dat inzicht bestaat in het belang dat de (financieel) dragende partijen zelf – de ondernemers – daaraan hechten.

Oorspronkelijk was het overigens ook de bedoeling om in 2011 het draagvlak onder de achterban van de product- en bedrijfsschappen te toetsen. Deze zogenoemde draagvlakonderzoeken zijn namelijk voorzien in de 'Wijziging van de Wet op de bedrijfsorganisatie (Wbo)'. Vanwege de hierboven genoemde motie rondom de taakanalyses van de product- en bedrijfsschappen heeft de verantwoordelijke minister van SZW echter besloten om deze draagvlaktoetsen vooralsnog 'op te schorten'. Hierdoor ontstond de situatie dat in de tijd gezien de taakanalyses en de daarmee samenhangende discussies over de toekomst van de schappen in de Tweede Kamer los gekoppeld werden van de **mening** die het **bedrijfsleven** hier zelf – als belangrijkste financier – over heeft. Dit was voor de productschappen de directe aanleiding om in 2011 alsnog een ondernemerspeiling uit te laten voeren.

Eén van de productschappen die besloten heeft om een ondernemerspeiling uit te laten voeren is het **Productschap Diervoeder (PDV)**. Het PDV heeft Bureau Bartels gevraagd om deze peiling te verrichten. De peiling is in het voorjaar van 2011 uitgevoerd. In deze rapportage doen we verslag van de bevindingen.

1.2 Verantwoording aanpak

In de ondernemerspeiling voor het PDV zijn verschillende deelsegmenten van de achterban betrokken. Alvorens tot een nadere segmentatie te komen is eerst de **reikwijdte** van de peiling bepaald. In samenspraak met het PDV is besloten om alleen ondernemers te raadplegen die zich bezighouden met de productie van verschillende typen diervoeders alsmede de productie en/of levering van toevoegingsmiddelen voor diervoeders. De telers van voedermiddelen (de akkerbouwers) en de afnemers van diervoeders (zoals veehouders) zijn in deze peiling buiten beschouwing gelaten. Een belangrijk argument daarvoor is dat zij geen heffing aan het PDV betalen¹.

Ook bestond de wens bij het PDV om in ieder geval de bedrijven te consulteren die de meeste heffing betalen. Immers, dit zijn de belangrijkste 'financiers' van het PDV en het is dan ook zinvol om na te gaan hoe specifiek deze doelgroep aankijkt tegen (de toekomst van) het PDV. Een ander belangrijk argument is dat verwacht kan worden dat juist deze doelgroep '**top heffingbetalers**' steeds een kritische afweging zal maken omtrent de meerwaarde van het PDV.

Naast de top heffingbetalers, die we hieronder ook wel aan zullen duiden met de term '**top**', leefde bij het PDV de wens om ook **andere ondernemers** uit de achterban te raadplegen. Daarbij zijn eerst de ondernemers die in 2010 geen heffingsfactuur hebben gehad buiten beschouwing gelaten². Vervolgens zijn er binnen elk van de deelsectoren die onderscheiden zijn op aselechte wijze ondernemers geselecteerd en bevroegd. In het vervolg van dit rapport zullen we voor deze doelgroep de term '**niet-top (heffingbetalers)**' gebruiken.

Zoals uit het voorgaande al volgt, achtte het PDV het wenselijk om in het onderzoek nog een onderscheid te maken naar verschillende deelsegmenten die binnen haar achterban onderscheiden kunnen worden. In tabel 1.1 zijn deze **deelsegmenten** opgenomen. Aan de hand van de samenstelling van de sector hebben we in overleg met het PDV per deelsegment een streefaantal waarnemingen opgesteld (zie tabel 1.1).

¹ Maar wel aan het Productschap Akkerbouw, het Productschap Zuivel, het Productschap Vee en Vlees of het Productschap Pluimvee en Eieren.

² Deze bedrijven hebben in 2010 geen of zo weinig aan heffing onderhevige activiteiten verricht dat de heffingsnota onder de 50 euro zou zijn uitgekomen.

Tabel 1.1 Streefbeeld voor raadpleging achterban PDV

Deelsegment	Top	Niet-top	Totaal
Producenten van mengvoeders, vleeskalvervoeders en voeders overige kalveren	10	25	35
Producenten van huisdiervoeders	5	5	10
Producenten gedroogde bietenpulp, gedroogde voedergewassen en vochtrijke voedermiddelen	5	5	10
Handelaren in droge en vochtrijke voedermiddelen*	5	5	10
Producenten/handelaren in toevoegingsmiddelen	12	8	20
Totaal	37	48	85

* Voor zover deze vochtrijke voedermiddelen ingevoerd worden uit het buitenland (omdat over de vochtrijke voedermiddelen uit eigen land bij de productie al heffing is betaald).

Uit tabel 1.1 volgt dat onze opdracht er dus uit heeft bestaan om in totaal 85 bedrijven te consulteren die heffingsplichtig zijn vanuit het PDV en ook daadwerkelijk heffing betalen. Daarbij dienden we een spreiding over typen bedrijven en deelsectoren te realiseren die zo goed mogelijk in de buurt kwam van het streefbeeld zoals die in de bovenstaande tabel gepresenteerd is. Zoals verderop zal blijken is dit ook gelukt.

Wat de selectie van bedrijven betreft hebben we hierboven al opgemerkt dat de **top heffingbetalers gericht geselecteerd** zijn. Daartoe heeft het PDV binnen elk van de onderscheiden deelsegmenten die bedrijven geselecteerd die in 2010 de meeste heffing betaald hebben. Bij het deelsegment ‘producenten/handelaren toevoegingsmiddelen’ is wat dit aangaat een (willekeurige) selectie gemaakt uit de ondernemers die het maximale heffingsbedrag voor dit segment betalen (namelijk een forfaitair bedrag van € 995,-). De **niet-top heffingbetalers** binnen de onderscheiden deelsegmenten zijn aselekt geselecteerd uit de (relatie-)bestanden die bij het PDV beschikbaar waren. Bij de steekproeftrekking zijn – vanwege de te verwachten non-respons – steeds wat extra bedrijven getrokken dan nodig was om te voldoen aan het streefbeeld³.

Nadat bedrijven op de hierboven beschreven wijzen geselecteerd waren, zijn de namen van de te benaderen ondernemers opgezocht dan wel bij de betreffende bedrijven opgevraagd. Deze ondernemers hebben we vervolgens een aankondigingsbrief verzonden. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van briefpapier en enveloppen van het PDV. In dit schrijven is de peiling aangekondigd zodat de bedrijven niet ‘verrast’ zouden worden. De volgende stap heeft er uit bestaan dat wij de geselecteerde bedrijven benaderd hebben met het verzoek om hun medewerking te verlenen aan een **telefonisch interview** waarin een vragenlijst afgenomen zou worden. Dit interview is ingepland op een tijdstip dat door de respondent is aangegeven. Vervolgens werd de gemaakte afspraak voor het interviewmoment per mail of brief bevestigd. Bij deze bevestiging is een beschrijving gevoegd van de activiteiten die in het interview aan de orde zouden komen. Op deze wijze werd de respondent in de gelegenheid gesteld om

³ De bedrijven werden eerst op alfabetische volgorde van woonplaats gesorteerd (zodat ook een geografische spreiding ontstond). Het totale aantal bedrijven in het bestand voor het betreffende segment werd vervolgens gedeeld door het aantal te benaderen bedrijven (inclusief de reservebedrijven). De uitkomst van deze breuk leverde de interval op waarmee bedrijven vervolgens werden geselecteerd (bijvoorbeeld nummer 5, 10, 15, et cetera).

zich op het interview voor te bereiden en daarmee een onderbouwd en afgewogen oordeel te formuleren over de voorgelegde PDV-activiteiten.

Tabel 1.2 Respons ondernemingsraadpleging PDV

Aspect	Mengvoeders, etc.	Huisdiervoeders	Gedr. bietenpulp, etc.	Droge en vochtrijke voeders	Toevoegingsmiddelen	Totaal
Brutosteekproef	62	14	15	14	38	143
- Contactpersoon na herhaalde pogingen niet bereikt	12	2	1	1	14	30
- Dubbelingen in steekproef*	0	2	0	3	1	6
- Niet gebeld wegens behalen streefaantal	9	0	4	0	2	15
Nettosteekproef	41	10	10	10	21	92
- Non-respons	5	1	0	0	1	7
Netto respons	36	9	10	10	20	85
Respons (relatief)	88%	90%	100%	100%	95%	92%

* Hiervan is sprake wanneer een bedrijf in de steekproef binnen meerdere segmenten voorkwam of wanneer een ondernemer eigenaar is van meerdere bedrijven. In dat geval is

Zoals uit tabel 1.2 blijkt heeft deze benaderingswijze geresulteerd in een hoge respons. Een zeer ruime meerderheid van de bereikte ondernemers bleek namelijk bereid te zijn om deel te nemen aan de peiling. De **overall respons** is dan ook uitgekomen op 92%. De belangrijkste redenen waarom een deel van de bereikte ondernemers niet wenste te participeren had te maken met tijdgebrek en geen interesse in deelname aan de peiling.

Voor de volledigheid hebben we in tabel 1.3 per onderscheiden deelsegment samengevat hoeveel waarnemingen we feitelijk gerealiseerd hebben. Daaruit volgt dat het oorspronkelijke streefbeeld vrijwel gerealiseerd kon worden.

Tabel 1.3 Waarnemingen en streefwaarden per deelsegment

Deelsegment	Totaal waarnemingen	Streefwaarden
Producenten van mengvoeders, vleeskalvervoeders en voeders overige kalveren	36	35
Producenten van huisdiervoeders	9	10
Producenten gedroogde bietenpulp, gedroogde voedergewassen en vochtrijke voedermiddelen	10	10
Handelaren in droge en vochtrijke voedermiddelen	10	10
Producenten/handelaren in toevoegingsmiddelen	20	20
Totaal	85	85

Bij het bovenstaande moet worden opgemerkt dat het om de aantallen effectief afgenomen interviews gaat.

1.3 Leeswijzer

In het rapport over de resultaten van de ondernemerspeiling worden naast de uitkomsten voor de gehele groep van 85 geraadpleegde ondernemers ook de resultaten gegeven per deelsegment. Daarbij maken we in de eerste plaats, zoals hiervoor aangegeven, onderscheid in 'top heffingbetalers' en 'niet-top heffingbetalers'. Anderzijds zullen we de vijf onderscheiden deelsegmenten rubriceren in twee groepen, namelijk enerzijds de 'producenten van mengvoerders, vleeskalvervoerders en voeders overige kalveren' (hierna gemakshalve 'mengvoerders' genoemd) en anderzijds de andere vier deelsegmenten samen (aangeduid met 'overige segmenten').

De uitkomsten in de navolgende hoofdstukken zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op de aantallen waarnemingen die in de voorgaande paragraaf zijn gepresenteerd. Daar waar sprake is van een afwijking van dit aantal heeft dat te maken met de routing in de vragenlijst. Zo is bijvoorbeeld een vraag naar beoordeling van het belang van een bepaalde PDV-activiteit alleen voorgelegd aan die ondernemers die voorafgaande aan het interview al bekend waren met de betreffende activiteit.

De opbouw van het rapport ziet er verder als volgt uit. In het volgende hoofdstuk zoomen we eerst in op de wijze waarop ondernemers geïnformeerd worden over de activiteiten van het PDV en de bekendheid van deze activiteiten. In hoofdstuk 3 staat de waardering van de activiteiten van het productschap vanuit het perspectief van de achterban van ondernemers centraal. We ronden af met hoofdstuk 4 waarin we aandacht zullen schenken aan het draagvlak voor het PDV en eventueel wenselijke veranderingen in de activiteiten van dit productschap.

2. INFORMATIEVOORZIENING EN BEKENDHEID

2.1 Inleiding

In de ondernemerspeiling hebben we allereerst een aantal vragen gesteld over de bekendheid van het PDV alsmede over de informatievoorziening en communicatie vanuit dit productschap. Dergelijke aspecten staan in paragraaf 2.2 centraal. Verder hebben we in de ondernemersraadpleging aandacht besteed aan de bekendheid van de activiteiten zoals die door het PDV worden uitgevoerd. In paragraaf 2.3 zoomen we in op deze bekendheid.

2.2 Informatievoorziening vanuit het PDV

Zoals gezegd, zijn we in de gesprekken met ondernemers eerst nagegaan hoe goed zij het **PDV kennen**. De uitkomsten van deze vraagstelling staan in tabel 2.1 weergegeven. Daaruit blijkt dat een meerderheid van de ondernemers – ruim 60% – aangegeven heeft dat zij (redelijk) goed bekend zijn met het PDV. Ongeveer één op de acht ondernemers kent het PDV enigszins terwijl bijna een kwart van de ondernemers gemeld heeft dat zij niet zo goed bekend zijn met het PDV. Drie ondernemers hebben aangegeven dat zij helemaal niet bekend zijn met het PDV.

Tabel 2.1 Bekendheid PDV bij ondernemers, naar deelsegment en totaal

Deelsegment	Goed	Redelijk goed	Enigszins	Niet zo goed	Helemaal niet
Top (N=37)	38%	38%	14%	8%	3%
Niet-top (N=48)	15%	35%	13%	33%	4%
Mengvoerders (N=36)	31%	33%	8%	28%	0%
Overige segmenten (N=49)	20%	39%	16%	18%	6%
Totaal (N=85)	25%	37%	13%	22%	4%

Uit tabel 2.1 valt wel op te maken dat de top heffingbetalers duidelijk beter bekend zijn met het PDV dan de niet-top heffingbetalers. De verschillen tussen mengvoeder en overige segmenten zijn minder geprononceerd. Zo geeft voor beide segmenten ongeveer 60% van de ondernemers aan het PDV (redelijk) goed te kennen.

Effectiviteit communicatiekanalen

Het PDV maakt gebruik van uiteenlopende **communicatiekanalen** om de achterban te informeren over de door hen ontplooidde activiteiten. In tabel 2.2 is weergegeven in hoeverre de geraadpleegde ondernemers in de praktijk bereikt worden via deze kanalen.

Uit tabel 2.2 blijkt dat met name de digitale communicatiekanalen, zoals de digitale nieuwsbrief en de website, een groot bereik kennen. Driekwart van de geraadpleegde ondernemers geeft aan dat zij via deze kanalen geïnformeerd worden over het PDV en

haar activiteiten. Naast de digitale kanalen worden relatief veel ondernemers op de hoogte gehouden via vakbladen/tijdschriften en het Agrarisch Dagblad. Verder heeft bijna de helft van de ondernemers nog voorlichtingsbijeenkomsten van het PDV en telefonische/mail contacten met het PDV als relevante informatiebronnen genoemd.

Tabel 2.2 Communicatiekanalen waarmee ondernemers geïnformeerd worden over de activiteiten van het PDV, naar deelsegment en totaal

Communicatiekanaal	Top (N=37)	Niet-top (N=48)	Mengvoeders (N=36)	Overige segmenten (N=49)	Totaal (N=85)
Digitale nieuwsbrief PDV update	78%	73%	72%	78%	75%
Website PDV	81%	69%	75%	73%	74%
Vakbladen-/tijdschriften*	65%	63%	83%	49%	64%
Agrarisch Dagblad	49%	56%	75%	37%	53%
Telefonisch/mail contact met PDV	68%	40%	36%	63%	52%
Voorlichtingsbijeenkomsten etc.	62%	38%	44%	51%	48%
Onderzoeksrapporten	57%	33%	42%	45%	44%
Brochures van PDV	38%	38%	33%	41%	38%
Presentaties door medewerkers PDV	46%	21%	22%	39%	32%
Anders**	27%	13%	14%	22%	19%
Weet niet	0%	2%	3%	0%	1%

* Bijvoorbeeld De Boerderij, Nieuwe Oogst, Kalverhouderij et cetera.

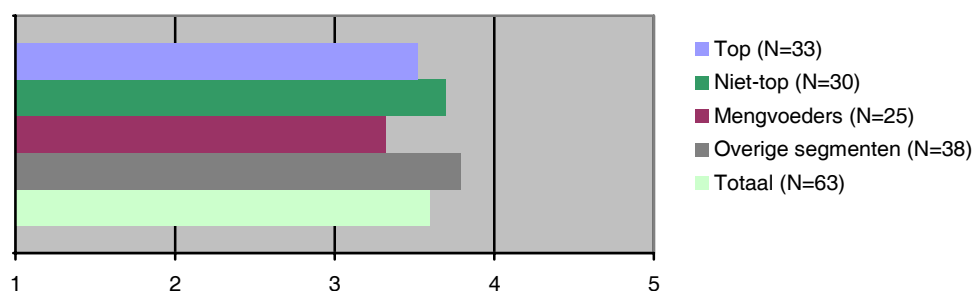
** Bijvoorbeeld via een brancheorganisatie.

Over het algemeen zijn de top heffingbetalers wat meer bekend met de verschillende communicatiekanalen zoals die door het PDV worden ingezet of gebruikt. De enige uitzondering hierop is het Agrarisch Dagblad. Deze bron is voor top heffingbetalers namelijk iets minder van belang dan voor de niet-top heffingbetalers. Wat de verschillen tussen de mengvoederbedrijven en de overige segmenten betreft, zien we met name dat vakbladen-/tijdschriften en het Agrarisch Dagblad van grotere importantie zijn voor de mengvoederbedrijven. Daarentegen zijn telefonische/mail contacten met het PDV en presentaties door medewerkers van het PDV meer van belang voor de ondernemers uit de overige segmenten.

Beoordeling informatievoorziening

In het verlengde van het voorgaande hebben we de ondernemers gevraagd om een **overall beoordeling** te geven over de wijze waarop zij door het **PDV worden geïnformeerd** over de **activiteiten** die vanuit dit schap worden ontplooid. In figuur 2.1 staan de resultaten van deze vraagstelling weergegeven. Ondernemers die deze vraag niet konden beantwoorden zijn daarbij buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2.1 Beoordeling informatievoorziening over PDV-activiteiten, per deelsegment en totaal

Legenda: 1 = zeer slecht
 2 = slecht
 3 = neutraal
 4 = goed
 5 = zeer goed

We zien uit figuur 2.1 dat gemiddeld genomen de informatievoorziening vanuit het PDV door de achterban als redelijk goed beoordeeld wordt. Daarbij doen zich nauwelijks verschillen voor tussen top heffingbetalers en niet-top heffingbetalers. Wel zien we dat mengvoederbedrijven wat minder tevreden zijn over deze informatievoorziening dan de ondernemers uit de overige segmenten die tot de achterban van het PDV behoren.

Beoordeling contact met PDV

In de interviews met ondernemers zijn we nagegaan in hoeverre zij in het afgelopen jaar contact hebben opgenomen met het PDV en, zo ja, om welk(e) onderwerp(en) het daarbij ging. Ruim een kwart van de ondervraagde ondernemers (23) heeft deze vraag in bevestigende zin beantwoord. We hebben deze ondernemers vervolgens gevraagd om welke onderwerpen het daarbij ging.

Tabel 2.3 bevat de resultaten van de zojuist besproken vraagstelling aan de ondernemers. Daarbij dient overigens opgemerkt te worden dat vier ondernemers in het afgelopen jaar over meer dan één onderwerp contact met het PDV hebben gehad. Uit deze tabel blijkt dat belangrijke onderwerpen waar ondernemers vragen over stellen aan het PDV betrekking hebben op im-/export aangelegenheden en wet- regelgeving.

Tabel 2.3 Aantal ondernemers dat in het afgelopen jaar contact met PDV heeft gehad en gemiddelde waardering van dit contact, naar onderwerp

Onderwerp	Aantal ondernemers	Gemiddeld rapportcijfer
Import-/export aangelegenheden	10	7,6
Wet- en regelgeving	10	6,9
Voederwaardering(systemen)	5	7,5
Andere zaken	4	7,3

Ondernemers met recente ervaringen wat betreft het stellen van vragen aan het PDV hebben we gevraagd om de beantwoording van deze vragen vanuit het PDV te beoordelen met een rapportcijfer. Aan de hand van de resultaten van tabel 2.3 kan worden geconcludeerd dat ondernemers hier gemiddeld positief over zijn. Voor alle typen onderwerpen komt het gemiddelde rapportcijfer namelijk op een ruime voldoende of nog iets hoger uit.

2.3 Bekendheid PDV-activiteiten

Een belangrijk onderdeel van de ondernemersraadpleging bestond uit de **activiteitenpeiling**. Daarbij zijn we onder andere nagegaan in hoeverre de geraadpleegde ondernemers – vóór dat de ondernemerspeiling plaatsvond – al bekend waren met **activiteiten** zoals die door het PDV worden uitgevoerd. In tabel 2.4 staan de resultaten van deze vraagstelling weergegeven. Daarbij dient opgemerkt te worden dat niet altijd alle activiteiten aan alle deelsegmenten van ondernemers voorgelegd zijn. Dit heeft er mee te maken dat bepaalde activiteiten niet bedoeld zijn voor alle deelsegmenten. Zo zijn de CVB-activiteiten voor veevoederwaardering bijvoorbeeld niet voorgelegd aan ondernemers in de huisdiervoeder- en de toevoegingsmiddelensector. Daardoor is in tabel 2.4 het aantal waarnemingen voor een deel van de activiteiten dus lager dan 85.

Tabel 2.4 Bekendheid PDV-activiteiten onder geraadpleegde ondernemers, per deelsegment en totaal

Activiteit	N	Top	Niet-top	Mengvoeders	Overige segm.	Totaal
CVB-activiteiten voor veevoederwaardering	56	95%	83%	97%	70%	88%
Voorlichting wet- en regelgeving	85	84%	79%	92%	74%	81%
Grondstoffendatabank	85	78%	81%	92%	71%	80%
Beïnvloeding wet- en regelgeving in Den Haag en Brussel	85	76%	81%	97%	65%	79%
Werknemerskrant Werkvloer	65	76%	75%	89%	59%	75%
Project Carbon Footprint Diervoeder	85	84%	63%	86%	61%	72%
Bevorderen gezond en veilig werken	85	68%	75%	97%	53%	72%
Collectief veevoedkundig onderzoek	56	85%	64%	81%	55%	71%
Activiteiten o.g.v. arbeid en scholing	85	60%	60%	78%	47%	60%
Publieksvoorlichting over diervoeder	65	40%	38%	44%	31%	39%
Veterinair Informatiepunt (VIP)	45	53%	27%	25%	78%	36%

Uit tabel 2.4 kan worden geconcludeerd dat de **activiteiten** die het PDV onderneemt over het algemeen **redelijk goed bekend** bij de **achterban**. Met name de CVB-activiteiten voor voederwaardering, de grondstoffendatabank en de voorlichting over – en de beïnvloeding van – wet- en regelgeving in Den Haag en Brussel blijken een grote bekendheid te genieten. Ook activiteiten zoals de Werknemerskrant Werkvloer en het Bevorderen van veilig en gezond werken blijkt bij driekwart van de geraadpleegde ondernemers bekend te zijn. In feite zijn er maar twee activiteiten te identificeren die bij minder dan de helft van de geraadpleegde ondernemers – voor wie deze activiteiten relevant zijn – bekend blijken te zijn. Het gaat hierbij respectievelijk om de publieksvoorlichting over diervoeder en het Veterinair Informatiepunt (VIP). Dat maar een beperkt deel van de ondernemers bekend is met deze laatste activiteit is overigens ook niet echt verwonderlijk. Immers, het VIP is met name relevant voor bedrijven die buiten de EU (willen) exporteren. Dit geldt maar voor een beperkt deel van de achterban van het PDV.

Het belangrijkste verschil tussen de verschillende deelsegmenten van ondernemers is dat **mengvoederbedrijven** over het algemeen **beter bekend** zijn met de **PDV-activiteiten** dan de bedrijven uit de overige segmenten. De enige uitzondering hierop wordt gevormd door de bekendheid van het VIP. De achtergrond hiervan is waarschijnlijk dat mengvoederbedrijven in mindere mate exporteren (buiten de EU) dan de overige bedrijven. De verschillen tussen de top heffingbetalers en de niet-top heffingbetalers zijn minder geprononceerd dan het verschil in deelsegmenten dat we zojuist besproken hebben. Wel zien we dat de top heffingbetalers wat meer bekend zijn met activiteiten zoals collectief veevoedkundig onderzoek, het project Carbon Footprint Diervoeder en het VIP.

Overall bekendheid van PDV-activiteiten

Naast de bekendheid per activiteit hebben we ook de **bekendheid per ondernemer** in kaart gebracht. Hierbij is nagegaan met hoeveel van de voorgelegde activiteiten de afzonderlijke ondernemers bekend zijn. In tabel 2.5 staan de uitkomsten van deze analyse weergegeven. Bij de analyse zijn de vijf deelsegmenten onderscheiden, omdat deze verschillende aantallen activiteiten voorgelegd hebben gekregen. Zo zijn aan ondernemers in de mengvoedersector elf activiteiten voorgelegd en aan ondernemers in de toevoegingsmiddelensector slechts zes. Als een aantal activiteiten niet is voorgelegd staat dit aangegeven met 'n.v.t.' in de tabel.

Tabel 2.5 Aantal PDV-activiteiten waarmee ondernemers bekend zijn

Aantal activiteiten bekend	Mengvoeders (N=36)	Huisdiervoeders (N=9)	Gedroogde bietenpulp etc. (N=10)	Droge en vochtrijke voedermid. (N=10)	Toevoegingsmiddelen (N=20)
Geen activiteit	0%	0%	10%	0%	10%
1 activiteit	0%	0%	0%	20%	0%
2 activiteiten	0%	33%	0%	0%	15%
3 activiteiten	0%	0%	10%	0%	15%
4 activiteiten	0%	0%	20%	0%	10%
5 activiteiten	0%	33%	20%	0%	35%
6 activiteiten	8%	0%	0%	10%	15%
7 activiteiten	14%	11%	10%	20%	n.v.t.
8 activiteiten	14%	11%	10%	20%	n.v.t.
9 activiteiten	25%	11%	10%	10%	n.v.t.
10 activiteiten	33%	n.v.t.	10%	20%	n.v.t.
11 activiteiten	6%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Uit de tabel blijkt wederom de grote bekendheid van activiteiten onder mengvoederbedrijven. Alle geraadpleegde mengvoederproducenten zijn bekend met minimaal zes (van de elf aan hen voorgelegde) PDV-activiteiten. Bijna tweederde deel van deze bedrijven kent zelfs negen of meer activiteiten. Onder de andere segmenten wisselt het aantal bekende activiteiten meer. Hier bevinden zich ook ondernemers die bekend zijn met slechts een klein deel van de activiteiten zoals die door het PDV worden uitgevoerd.

Mede gezien het feit dat het aantal activiteiten dat aan de verschillende deelsegmenten voorgelegd kon worden varieerde, hebben we in tabel 2.6 per deelsegment de relatieve bekendheid met PDV-activiteiten berekend. Enerzijds blijkt daaruit nogmaals de goede bekendheid van de mengvoederbedrijven met deze activiteiten. Anderzijds zien we daaruit dat voor de overige deelsegmenten sprake is van beperkte verschillen daar waar het gaat om de relatieve bekendheid met de PDV-activiteiten.

Tabel 2.6 Mate van bekendheid PDV-activiteiten per deelsegment

Segment	Totaal aantal voorgelegde activiteiten	Gemiddeld aantal bekende activiteiten (absoluut)	Gemiddeld deel van activiteiten dat bekend is
Mengvoerders	11	8,8	80%
Huisdiervoeders	9	5,0	56%
Gedroogde bietenpulp etc.	10	5,5	55%
Droge en vochtrijke voedermiddelen	10	6,7	67%
Toevoegingsmiddelen	6	3,8	63%

3. BEOORDELING ACTIVITEITEN

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt de beoordeling van de activiteiten die het PDV uitvoert voor haar achterban aan bod. Deze activiteitenpeiling vormde een belangrijk onderdeel van de ondernemersraadpleging. In paragraaf 3.2 zal eerst ingegaan worden op de beoordeling van de PDV-activiteiten vanuit het perspectief van de achterban. Vervolgens zullen we in paragraaf 3.3 enerzijds aandacht schenken aan de mate waarin ondernemers al dan niet tevreden zijn over de wijze waarop het PDV haar activiteiten uitvoert. Anderzijds zullen we in die paragraaf ook inzoomen op de vraag in hoeverre ondernemers van mening zijn dat de betreffende activiteiten vanuit de PDV-heffing gefinancierd worden.

3.2 Beoordeling activiteiten

Aan de geraadpleegde ondernemers is een aantal activiteiten voorgelegd die het PDV uitvoert. Hierbij hebben we allereerst aan hen gevraagd om het belang van deze activiteiten te beoordelen. Alvorens in te gaan op de resultaten roepen we eerst in herinnering dat, zoals in hoofdstuk 2 aan de orde is gekomen, niet alle activiteiten altijd zinvol aan alle deelsegmenten van ondernemers voorgelegd konden worden. Verder is het zo dat we de vraag naar beoordeling van een bepaalde PDV-activiteit alleen voorgelegd hebben aan ondernemers die – voordat de ondernemerspeiling plaatsvond – bekend waren met de betreffende activiteit. Ten slotte is het zo dat ondernemers die wel bekend waren met een bepaalde activiteit maar zich geen mening konden vormen over het belang daarvan in onderstaande analyse achterwege zijn gelaten.

In tabel 3.1 staat het gemiddelde belang dat de geraadpleegde ondernemers hechten aan de verschillende activiteiten weergegeven. Daarbij hebben we per activiteit ook weergegeven hoeveel ondernemers de betreffende activiteit daadwerkelijk en zinvol hebben kunnen beoordelen.

Tabel 3.1 Beoordeling belang PDV-activiteiten vanuit het perspectief van de achterban

Activiteit	N	Top	Niet-top	Meng-voeders	Overige segm.	Totaal
CVB-activiteiten voor veevoederwaardering	49	4,11	3,63	3,66	4,00	3,76
Voorlichting wet- en regelgeving	65	3,90	4,11	3,94	4,09	4,02
Grondstoffendatabank	55	3,33	3,77	3,56	3,60	3,58
Beïnvloeding wet- en regelgeving in Den Haag en Brussel	66	3,86	4,05	3,97	3,97	3,97
Werknemerskrant Werkvloer	45	2,41	3,07	3,17	2,13	2,82
Project Carbon Footprint Diervoeder	53	3,77	3,78	3,84	3,71	3,77
Bevorderen gezond en veilig werken	52	3,57	3,74	3,76	3,57	3,67
Collectief veevoedkundig onderzoek	35	3,53	3,50	3,36	3,90	3,51
Activiteiten o.g.v. arbeid en scholing	43	3,53	3,50	3,56	3,44	3,51
Publieksvoorlichting over diervoeder	23	3,56	3,86	3,67	3,88	3,74
Veterinair Informatiepunt (VIP)	15	4,50	4,29	4,38	4,43	4,40

Legenda: 1 = zeer onbelangrijk
 2 = onbelangrijk
 3 = neutraal
 4 = belangrijk
 5 = zeer belangrijk

Een eerste en belangrijke conclusie die uit tabel 3.1 kan worden gedestilleerd is dat de achterban van het PDV over het algemeen positief is over het belang van de activiteiten zoals die door het PDV worden ontplooid. De 'top-vijf' wordt wat dit aangaat gevormd door:

- het Veterinair Informatiepunt;
- voorlichting wet- en regelgeving;
- beïnvloeding wet- en regelgeving in Den Haag en Brussel;
- project Carbon Footprint Diervoeder;
- CVB-activiteiten voor veevoederwaardering.

Hoewel maar een beperkt deel van de ondernemers, vanwege redenen zoals in hoofdstuk 2 beschreven, bekend is met het **Veterinair Informatiepunt (VIP)** hechten de betreffende ondernemers daar wel veel belang aan.

Verder achten ondernemers **activiteiten** van het PDV rondom **wet- en regelgeving** belangrijk. Dit geldt niet alleen voor de voorlichting hieromtrent maar ook voor de beïnvloeding van wet- en regelgeving. Zo hebben diverse ondernemers rondom voorlichting over wet- en regelgeving opgemerkt dat zij dit belangrijk vinden omdat het hen anders veel tijd zou kosten om dit zelf bij te houden. Ook is regelmatig opgemerkt dat het een duidelijke meerwaarde heeft dat het PDV een vertaalslag maakt van de betekenis en gevolgen van veranderende wet- en regelgeving voor de sector. Dit omdat het, zeker voor een deel van de achterban, lastig zou zijn om deze vertaalslag zelf te maken.

Ook het project **Carbon Footprint Diervoeder** wordt als een belangrijke activiteit beschouwd door de achterban van het PDV. Als toelichting hierop is aangegeven dat de afnemer/consument en de maatschappij in toenemende mate belang hechten aan duurzaamheid. Het is in de visie van de geraadpleegde ondernemers dan ook in het belang van de hele sector om daar gezamenlijk op in te springen.

De **CVB-activiteiten voor voederwaardering** worden met name belangrijk gevonden omdat het hierbij gaat om een neutrale en objectieve methode voor voederwaardering. Wel hebben diverse ondernemers opgemerkt dat daarnaast ook de tabellen en informatie van Schothorst veel gebruikt worden door de sector.

De activiteit waaraan de geraadpleegde ondernemers het minste belang hechten is de **Werknemerskrant Werkvloer**. Dit heeft er vooral mee te maken dat een aanzienlijk deel van de ondernemers dit niet direct als een taak voor het PDV ziet maar eerder als een taak voor de vakbonden.

Over het algemeen loopt de beoordeling van de verschillende PDV-activiteiten **vrij synchroon** tussen de verschillende **deelsegmenten** van ondernemers die in tabel 3.1 onderscheiden zijn. De belangrijkste uitzonderingen hierop zijn de volgende. De top heffingbetalers hechten – in vergelijking met de niet-top heffingbetalers – wat meer belang aan de CVB-activiteiten voor veevoederwaardering. De niet-top heffingbetalers zijn daarentegen wat positiever over de Werknemerskrant Werkvloer, de grondstoffen-databank en de publieksvoorlichting over diervoeder. Ten aanzien van de verschillen tussen mengvoederbedrijven en bedrijven uit de overige segmenten zien we dat de laatste groep ondernemers een wat groter belang hecht aan activiteiten zoals de CVB-activiteiten voor veevoederwaardering en collectief veevoedkundig onderzoek. Mengvoederbedrijven zijn wat positiever over het belang van de Werknemerskrant Werkvloer dan de bedrijven uit de overige deelsegmenten.

3.3 Uitvoering en draagvlak voor PDV-activiteiten

Tevredenheid uitvoering PDV-activiteiten

Aan de geraadpleegde ondernemers is de vraag gesteld hoe zij de uitvoering van de verschillende activiteiten door het PDV beoordelen. Ook deze vraag is alleen gesteld aan ondernemers die voor de ondernemerspeiling al bekend waren met een activiteit die voor hun deelsegment relevant is. In tabel 3.2 zijn de resultaten van deze vraagstelling samengevat. Ondernemers die zich geen mening konden vormen over de uitvoering van een bepaalde activiteit door het PDV zijn daarbij wederom buiten beschouwing gelaten.

Tabel 3.2 Mate van tevredenheid over uitvoering activiteiten door het PDV

Activiteit	N	Top	Niet-top	Meng-voeders	Overige segm.	Totaal
CVB-activiteiten voor veevoederwaardering	40	3,29	3,09	3,07	3,45	3,18
Voorlichting wet- en regelgeving	55	3,56	3,83	3,54	3,86	3,71
Grondstoffendatabank	38	3,63	3,77	3,63	3,79	3,71
Beïnvloeding wet- en regelgeving in Den Haag en Brussel	30	3,44	3,07	3,00	3,47	3,27
Werknemerskrant Werkvloer	34	2,93	3,26	3,21	2,90	3,12
Project Carbon Footprint Diervoeder	26	3,38	3,30	3,33	3,36	3,35
Bevorderen gezond en veilig werken	34	3,36	3,80	3,61	3,64	3,62
Collectief veevoedkundig onderzoek	27	3,29	3,08	3,00	3,63	3,19
Activiteiten o.g.v. arbeid en scholing	26	3,00	3,45	3,24	3,11	3,19
Publieksvoorlichting over diervoeder	15	2,75	3,57	3,13	3,14	3,13
Veterinair Informatiepunt (VIP)	15	4,25	3,86	3,88	4,29	4,07

Legenda: 1 = zeer ontevreden
 2 = ontevreden
 3 = neutraal
 4 = tevreden
 5 = zeer tevreden

Uit tabel 3.2 blijkt dat de achterban gemiddeld gezien gematigd positief is over de **uitvoering** van de verschillende **activiteiten**. Daarbij is echter wel sprake van een zekere variatie tussen de verschillende activiteiten. Activiteiten waarvan de achterban de uitvoering met name positief beoordeelt zijn het Veterinair Informatiepunt (VIP), de voorlichting over wet- en regelgeving en de grondstoffendatabank. Ten aanzien van het **Veterinair Informatiepunt (VIP)** wordt met name genoemd dat men snel en accuraat reageert op vragen en dat de informatievoorziening goed is. De **voorlichting over wet- en regelgeving** vinden ondernemers over het algemeen goed, up-to-date en duidelijk. Wel wordt door sommige ondernemers gezegd dat het taalgebruik soms nog iets eenvoudiger zou mogen zijn. Over de **grondstoffendatabank** hebben ondernemers met name opgemerkt dat het voldoet aan de eisen.

Hoewel ondernemers de **CVB-activiteiten** voor veevoederwaardering redelijk belangrijk achten (zie tabel 3.1) blijft de mate van tevredenheid over de uitvoering daarvan wat achter. Hierbij is door ondernemers met name naar voren gebracht dat er verschillende partijen op dit terrein – waaronder Schothorst Feed Research – actief zijn en dat er in hun optiek (dus) meer samenwerking wenselijk is⁴. Deze ondernemers verwachten dat daarmee ook efficiencywinst te behalen valt. Ook is een aantal geraadpleegde ondernemers van mening dat veranderingen te traag doorgevoerd worden.

Wat betreft het **collectief veevoedkundig onderzoek** worden vergelijkbare verbeterpunten genoemd als bij de CVB-activiteiten. Ook hier pleit een deel van de ondernemers om een efficiencyslag door meer samenwerking met bijvoorbeeld Schothorst. Verder is door enkele ondernemers genoemd dat de communicatie over de

⁴ Het PDV voert overigens al enige tijd gesprekken met Schothorst Feed Research over toekomstige samenwerking op het gebied van de CVB-activiteiten.

resultaten van het onderzoek beter en sneller gecommuniceerd moeten worden naar de bedrijven uit de diervoedersector.

Ook voor de activiteit '**Beïnvloeding van wet- en regelgeving in Den Haag en Brussel**' geldt dat de waardering voor de uitvoering wat achterblijft bij het belang dat de ondernemers aan deze activiteit hechten. Over de uitvoering zijn de ondernemers namelijk licht positief. De verklaring hiervoor moet vooral gezocht worden in het feit dat het voor een deel van de ondernemers niet duidelijk is wat er precies door het PDV gedaan wordt in Brussel. Ook vindt men het niet duidelijk of en, zo ja, welke resultaten er wat dit aangaat behaald worden door het PDV.

Eenzelfde beeld als hiervoor zien we voor de activiteit '**Publieksvoorlichting over diervoeder**'. Hoewel ondernemers dit een vrij belangrijke activiteit vinden (zie tabel 3.1) beoordeelt men de uitvoering van deze activiteit maar iets beter dan 'neutraal' (niet goed maar ook niet slecht). Als toelichting hierop hebben enkele ondernemers opgemerkt dat zij het idee hebben dat de consument niet echt bereikt wordt door de huidige voorlichting.

Dat de uitvoering van de activiteit '**werknemerskrant Werkvloer**' gemiddeld gezien vrij neutraal wordt beoordeeld, heeft vooral te maken met het feit dat ondernemers dit geen belangrijke activiteit voor het PDV vinden (zie tabel 3.1). Hoewel het bij belang en uitvoering in principe om verschillende zaken gaat leert de ervaring dat ondernemers dit lastig kunnen scheiden. Ondernemers zullen over het algemeen niet snel hun waardering uitspreken voor de uitvoering van een activiteit die men niet echt van belang acht.

Draagvlak voor financiering uit heffing

Het laatste thema waaraan we in de activiteitenpeiling aandacht hebben geschonken is in hoeverre ondernemers het er mee eens zijn dat de verschillende PDV-activiteiten **vanuit een heffing gefinancierd** worden. In tabel 3.3 hebben we de bevindingen op deze vraag samengevat. Daarbij hebben we per activiteit weergegeven welk deel van de geraadpleegde ondernemers van mening is dat het gaat om een activiteit die vanuit de heffing gefinancierd dient te worden. Het resterende deel van de ondernemers – wat we ter wille van de leesbaarheid niet in tabel 3.3 opgenomen hebben – was het daar dus niet mee eens of kon zich geen mening vormen over deze vraag.

Tabel 3.3 Aandeel ondernemers dat van mening is dat activiteit vanuit heffing gefinancierd dient te worden

Activiteit	N	Top	Niet-top	Mengvoeders	Overige segm.	Totaal
CVB-activiteiten voor veevoederwaardering	49	79%	57%	66%	64%	65%
Voorlichting wet- en regelgeving	69	77%	87%	85%	81%	83%
Grondstoffendatabank	68	48%	77%	67%	63%	65%
Beïnvloeding wet- en regelgeving in Den Haag en Brussel	67	89%	80%	74%	94%	84%
Werknemerskrant Werkvloer	49	11%	47%	44%	12%	33%
Project Carbon Footprint Diervoeder	61	74%	63%	71%	67%	69%
Bevorderen gezond en veilig werken	61	40%	56%	54%	42%	49%
Collectief veevoedkundig onderzoek	40	59%	57%	55%	64%	58%
Activiteiten o.g.v. arbeid en scholing	51	41%	52%	54%	39%	47%
Publieksvoorlichting over diervoeder	25	60%	60%	69%	44%	60%
Veterinair Informatiepunt (VIP)	16	88%	63%	78%	71%	75%

Uit de resultaten van tabel 3.3 blijkt dat voor het merendeel van de activiteiten financiering vanuit een PDV-heffing niet echt ter discussie staat. Activiteiten waarbij sprake is van een groot draagvlak voor een dergelijke vorm van financiering – in die zin dat ongeveer tweederde deel van de ondernemers dit ondersteunt – zijn:

- activiteiten op het gebied van wet- en regelgeving;
- het Veterinair Informatiepunt (VIP);
- het project Carbon Footprint Diervoeder;
- de grondstoffendatabank;
- de CVB-activiteiten voor veevoederwaardering.

Voor een drietal voorgelegde activiteiten geldt dat minder dan de helft van de geraadpleegde ondernemers achter financiering vanuit een PDV-heffing staat. Dit gaat om de *Werknemerskrant Werkvloer*, activiteiten op het gebied van arbeid en scholing en het bevorderen van gezond en veilig werken. Eerder is al gebleken dat de **Werknemerskrant Werkvloer** door een deel van de ondernemers niet als een kerntaak van het PDV wordt beschouwd. Hetzelfde geldt voor activiteiten op het gebied van **gezond en veilig werken** en **arbeid en scholing**. Een deel van de ondernemers is bijvoorbeeld van mening dat deze taken meer weggelegd zijn voor brancheorganisaties. Specifiek ten aanzien van het bevorderen van gezond en veilig werken geven enkele ondernemers verder aan dat het zorgen voor goede arbeidsomstandigheden primair de eigen verantwoordelijkheid van ondernemers is waarbij zij ondersteund kunnen worden door een arbodienst. Deze ondernemers vinden het daarom niet nodig dat er vanuit het PDV ook dit type activiteiten ontplooid worden waarvoor dan heffing geheven dient te worden.

4. BEOORDELING HEFFING, FUNCTIONEREN EN DRAAGVLAK PRODUCTSCHAP DIERVOEDER

4.1 Inleiding

In dit laatste hoofdstuk besteden we – in paragraaf 4.2 – enerzijds aandacht aan de beoordeling van de heffingen en het functioneren van het PDV. Anderzijds zoomen we – in paragraaf 4.3 – in op het draagvlak onder de achterban voor het PDV. In die paragraaf zullen we ook in kaart brengen in hoeverre er onder de geraadpleegde ondernemers behoefte bestaat aan veranderingen in het takenpakket van dit productschap.

4.2 Heffingen en functioneren PDV

In de gesprekken zijn we nagegaan in hoeverre ondernemers van mening zijn dat zij voldoende inzicht hebben in de besteding van de heffingsgelden door het PDV. De uitkomsten hiervan staan in tabel 4.1. Ongeveer een kwart van de geraadpleegde ondernemers heeft aangegeven dat zij voldoende inzicht hebben in deze besteding. Daarentegen is bijna de helft van de ondernemers van mening dat zij daar niet goed inzicht in hebben. Circa een kwart van de ondernemers kon zich geen mening vormen over deze vraag. We zien uit tabel 3.1 wel dat de top heffingbetalers iets beter zicht hebben op de bestedingen van de PDV-heffingen dan de niet-top heffingbetalers.

In het verlengde van de voorgaande vraag hebben we getoetst in hoeverre er bij ondernemers uit de achterban van het PDV behoefte bestaat aan meer inzicht in de besteding van de heffingsgelden. De uitkomsten van deze vraag hebben we in de laatste kolom van tabel 4.1 vervat. Daaruit blijkt dat deze behoefte slechts in beperkte mate leeft bij de achterban. Kortom, hoewel het inzicht in de bestedingen van de PDV-heffingen beperkt is wordt dit door de ondernemers ook niet echt als een gemis ervaren. Deze conclusie geldt in feite ook voor alle deelsegmenten afzonderlijk. Daarbij is het wel zo dat relatief gezien er bij de mengvoederbedrijven sprake is van iets meer animo om meer inzicht te verkrijgen in deze bestedingen.

Tabel 4.1 Inzicht in bestedingen heffingen en behoefte aan meer inzicht daarin

Segment	Inzicht in bestedingen heffingen			Belang van meer inzicht in bestedingen*
	Ja	Nee	Weet niet	
Top (N=37)	38%	38%	24%	2,68
Niet-top (N=48)	17%	56%	27%	2,91
Mengvoerders (N=36)	28%	39%	33%	3,24
Overige segmenten (N=49)	25%	55%	20%	2,56
Totaal (N=85)	26%	48%	26%	2,80

* Legenda: 1 = zeer onbelangrijk
2 = onbelangrijk
3 = neutraal
4 = belangrijk
5 = zeer belangrijk

Vervolgens hebben we de ondernemers gevraagd om de **verhouding** tussen de hoogte van de **heffing**, en de daarvoor geleverde **inspanningen** door het PDV voor de branche, te beoordelen. Met andere woorden, hoe zij de kosten (heffing) in relatie tot de baten (PDV-activiteiten) beoordelen. De uitkomsten van deze vraagstelling staan samengevat in tabel 4.2. Daaruit blijkt allereerst dat bijna een derde van de geraadpleegde ondernemers deze vraag niet kon beantwoorden. Hierbij gaat het met name om ondernemers die aangegeven hebben dat zij onvoldoende zicht hebben op de activiteiten die het PDV precies ontplooit om deze vraag adequaat te kunnen beantwoorden. Daarnaast wisten enkele ondernemers niet precies welk bedrag ze afdragen aan het PDV.

Van de ondernemers die zich wel een mening konden vormen over deze vraag, zijn meer ondernemers positief dan negatief over deze verhouding al zijn de verschillen wat dit aangaat niet heel groot. Van het totaal aantal ondernemers is namelijk bijna een derde deel positief, terwijl één op vijf ondernemers negatief gestemd is. Verder beoordeelt ook één op de vijf ondernemers deze verhouding als neutraal.

Tabel 4.2 Beoordeling verhouding heffingen en inspanningen PDV, naar deelsegment en totaal

Segment	(Zeer) goed	Neutraal	(Zeer) slecht	Weet niet
Top (N=37)	38%	22%	14%	27%
Niet-top (N=48)	23%	21%	25%	31%
Mengvoeders (N=36)	17%	25%	33%	25%
Overige segmenten (N=49)	39%	18%	10%	33%
Totaal (N=85)	29%	21%	20%	29%

Beschouwen we de verschillen tussen deelsegmenten dan zien we dat de **top heffingbetalers** gemiddeld **meer tevreden** zijn over de verhouding tussen de heffing en de geleverde inspanningen voor de branche dan de niet-top heffingbetalers. De achterliggende verklaring hiervoor is mogelijk dat de top heffingbetalers beter zicht hebben op de precieze aard en inhoud van de activiteiten zoals die door het PDV worden ontplooid. Bezien we de mengvoederbedrijven versus de bedrijven uit de overige segmenten dan blijkt dat het eerstgenoemde type bedrijf duidelijk minder tevreden is over de verhouding tussen heffingen en inspanningen van het PDV dan de overige typen bedrijven. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat gemiddeld gezien de mengvoederbedrijven meer heffing betalen dan de andere typen bedrijven.

We hebben de ondernemers verder gevraagd hoe zij over het algemeen het **functioneren** van het **PDV** beoordelen. Uit tabel 4.3 volgt dat de achterban van het PDV daar **redelijk positief** over gestemd is. Van de ondernemers die deze vraag konden beantwoorden, beoordeelden namelijk vier keer zoveel ondernemers dit functioneren als (zeer) goed dan dat er ondernemers waren die dit functioneren als (zeer) slecht bestempelden. Per saldo beoordeelde bijna de helft van het totaal aantal ondernemers dit functioneren dan ook als (zeer) goed terwijl ongeveer één op de tien daar niet tevreden

over was. Bijna een kwart van de ondernemers kon deze vraag niet beantwoorden terwijl eveneens bijna een kwart het functioneren van het PDV als neutraal beoordeelde. Ondernemers die positief waren over het functioneren van het PDV noemden met name als positieve punten dat het PDV goed bereikbaar is, dat de informatievoorziening – bijvoorbeeld over wet- en regelgeving – goed is en dat medewerkers kennis van zaken hebben. Kritische ondernemers daarentegen brachten naar voren dat het PDV zich in hun optiek te weinig profileert en dat er onvoldoende contact is met de sector.

Tabel 4.3 Beoordeling functioneren van het PDV, naar deelsegment en totaal

Segment	(Zeer) goed	Neutraal	(Zeer) slecht	Weet niet
Top (N=37)	41%	30%	16%	14%
Niet-top (N=48)	46%	19%	6%	29%
Mengvoeders (N=36)	36%	28%	14%	22%
Overige segmenten (N=49)	49%	20%	8%	22%
Totaal (N=85)	44%	24%	11%	22%

Uit de tabel volgt verder dat relatief gezien mengvoederbedrijven wat minder positief zijn over het functioneren van het PDV dan ondernemers uit overige segmenten. Datzelfde beeld zien we voor de top heffingbetalers versus de niet-top heffingbetalers. Voor zowel de mengvoederbedrijven als de top heffingbetalers is het overigens nog steeds zo dat er duidelijk meer bedrijven zijn die dit functioneren als (zeer) goed beoordelen dan dat er bedrijven zijn die daar negatief over zijn.

4.3 Draagvlak voor het PDV

Draagvlak voor continuering PDV

Een belangrijke vraag die we aan de ondernemers gesteld hebben is of zij **al dan niet voorstander** zijn van **continuering** van het **Productschap Diervoeder**. Daarbij hebben we qua vraagstelling exact aangesloten bij het draaiboek dat opgesteld is voor de uitvoering van de draagvlaktoetsen van product- en bedrijfsschappen. In hoofdstuk 1 hebben we deze draagvlaktoetsen al besproken. Daarin is ook aan de orde gekomen dat deze toetsen vooralsnog uitgesteld zijn. Voor de uitvoering van de draagvlaktoetsen heeft echter al wel de nodige voorbereiding plaatsgevonden. Zo is er – om een uniforme uitvoering te bevorderen – een zogenoemd draaiboek vervaardigd. Daarin is ook een tweetal vragen opgenomen om het draagvlak voor een product- of bedrijfsschap te toetsen. Deze vragen hebben we ook precies zo gesteld aan de ondernemers die we voor de ondernemerspeiling van het PDV geconsulteerd hebben.

Het bovenstaande hield in dat als eerste vraag gesteld is:

- *‘Vindt u het, alles overwegend, goed of niet goed dat het Productschap Diervoeder blijft bestaan?’*

Indien ondernemers bij deze eerste vraag eventueel als antwoord geven 'maakt mij niet uit' dient vervolgens – zoals het draaiboek voorschrijft – de volgende tweede vraag

gesteld te worden:

- 'U heeft als antwoord 'maakt me niet uit' gegeven over het voortbestaan van het Productschap Diervoeder. Als u nu echt moet kiezen, vindt u het dan goed of niet goed dat het productschap blijft bestaan?'

Aan acht ondernemers is deze tweede vraag gesteld. Respondenten aan wie deze tweede vraag is voorgelegd en die deze vraag vervolgens met 'weet niet/geen antwoord' hebben beantwoord zijn – conform de voorschriften van het hierboven genoemde draaiboek – niet meegenomen in de berekening van het aandeel ondernemers dat voorstander is van continuering van het PDV. In totaal konden uiteindelijk vijf ondernemers – ook na twee keer vragen – zich geen mening vormen over de wenselijkheid van het voortbestaan van het PDV. In tabel 4.4 staan de resultaten voor de overige 80 ondernemers samengevat.

Tabel 4.4 Wenselijkheid continuering PDV, naar deelsegment en totaal

Segment	Ja, goed dat PDV blijft voortbestaan	Nee, niet goed dat PDV blijft voortbestaan
Top (N=34)	97%	3%
Niet-top (N=46)	93%	7%
Mengvoerders (N=36)	94%	6%
Overige segmenten (N=44)	95%	5%
Totaal (N=80)	95%	5%

De belangrijkste conclusie die uit tabel 4.4 getrokken kan worden is dat er een **zeer groot draagvlak** bestaat voor **continuering** van het **PDV**. Voor alle deelsegmenten geldt dat ruim negen van de tien geraadpleegde ondernemers voorstander is van het voortzetten van het PDV. Hoewel een deel van de ondernemers dus kanttekeningen plaatst bij bepaalde PDV-activiteiten en/of kritisch is over de verhouding tussen de heffing en de PDV-inspanning staat het voortbestaan van het PDV nauwelijks ter discussie. Uit de redenen die ondernemers hiervoor noemen zijn de volgende 'rode draden' te destilleren. In de eerste plaats wordt het door de ondernemers belangrijk gevonden om – in de vorm van het PDV – een onafhankelijke ambassadeur voor de sector te hebben. In de tweede plaats is frequent gewezen op het belang van de brugfunctie tussen overheid en de sector die het PDV vervult.

Draagvlak naar mate van bekendheid PDV-activiteiten

Voor de volledigheid zijn we nagegaan in hoeverre het draagvlak voor het PDV samenhangt met de bekendheid met de activiteiten die het PDV uitvoert. Daarvoor hebben we elk van de vijf deelsegmenten in twee min of meer gelijke groepen ingedeeld:

- de ene groep bestaat uit ondernemers die relatief veel van de voorgelegde activiteiten bleken te kennen (hierna met '**relatief bekend**' aangeduid);
- de andere groep bestaat uit ondernemers die relatief wat minder van de voorgelegde activiteiten bleken te kennen (hierna met '**relatief onbekend**' aangeduid).

Hieronder geven we voor elk van de deelsegmenten weer waar we de grens hebben gelegd tussen ‘relatief bekend’ en ‘relatief onbekend’:

- mengvoederbedrijven (grens tussen 8 en 9 activiteiten): relatief bekend 23 ondernemers, relatief onbekend 13 ondernemers;
- huisdiervoeders (grens tussen 6 en 7 activiteiten): relatief bekend 3 ondernemers, relatief onbekend 6 ondernemers;
- gedroogde bietenpulp et cetera (grens tussen 6 en 7 activiteiten): relatief bekend 4 ondernemers, relatief onbekend 1 ondernemer;
- droge en vochtrijke voedermiddelen (grens tussen 7 en 8 activiteiten): relatief bekend 5 ondernemers, relatief onbekend 5 ondernemers;
- toevoegingsmiddelen (grens tussen 4 en 5 activiteiten): relatief bekend 10 ondernemers, relatief onbekend 10 ondernemers.

Op dezelfde manier als hierboven hebben we voor de groepen ‘relatief bekend’ en ‘relatief onbekend’ berekend in hoeverre ondernemers achter continuering van het PDV staan (zie tabel 4.5).

Tabel 4.5 Wenselijkheid continuering Productschap Diervoeder, naar mate van bekendheid

Segment	Mate van bekendheid	Ja, goed dat PDV blijft voortbestaan	Nee, niet goed dat PDV blijft voortbestaan
Top (N=34)	Relatief bekend (N=22)	95%	5%
	Relatief onbekend (N=12)	100%	0%
Niet-top (N=46)	Relatief bekend (N=23)	100%	0%
	Relatief onbekend (N=23)	87%	13%
Mengvoeders (N=36)	Relatief bekend (N=23)	96%	4%
	Relatief onbekend (N=13)	92%	8%
Overige segmenten (N=44)	Relatief bekend (N=22)	100%	0%
	Relatief onbekend (N=22)	91%	9%
Totaal (N=80)	Relatief bekend (N=45)	98%	2%
	Relatief onbekend (N=35)	91%	9%

Uit de tabel blijkt dat er sprake is van enige **samenhang** tussen de **bekendheid** van ondernemers met de activiteiten van het PDV en het **draagvlak** voor de continuering van het PDV. Ondernemers die relatief bekend zijn met het PDV zijn namelijk bijna unaniem voor voortzetting van het PDV, terwijl dit draagvlak bij de relatief onbekenden iets lager uitvalt (91%). De verschillen zijn echter beperkt. Dit heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat we in tabel 4.4 al gezien hebben dat er overall gezien – onder de hele groep van geraadpleegde ondernemers – sprake is van een zeer groot draagvlak voor continuering van het PDV.

Wenselijke veranderingen in takenpakket PDV

In het draaiboek, zoals dat is ontwikkeld voor de draagvlaktoetsen, wordt ondernemers – naast de mogelijkheid om zich uit te spreken over de continuering van een schap – ook

de mogelijkheid geboden om een voorkeur uit te spreken voor de **vorm waarin dit plaats zou moeten vinden**. Daarbij kunnen ondernemers bijvoorbeeld aangeven dat zij voorstander zijn voor continuering van een schap met **minder taken** of met **andere taken**. Ook aan ondernemers die in eerste instantie aangegeven hebben tegen continuering te zijn, dient deze vraag gesteld te worden. Dit kan er toe leiden dat een ondernemer, die bij de voorgaande vragen aangegeven heeft tegen continuering te zijn, alsnog aangeeft dat voortzetting van een schap wel wenselijk is maar dan in een afgeslankte vorm (minder taken)⁵. De vraag over wenselijke veranderingen in het takenpakket van het PDV is dus voorgelegd aan alle ondernemers die zich – desnoods na twee keer vragen – een mening konden vormen over de wenselijkheid van continuering van het PDV. Dit zijn dus dezelfde ondernemers als die in tabel 4.5 centraal hebben gestaan.

In tabel 4.6 hebben we de uitkomsten van de zojuist beschreven vraagstelling samengevat.

Tabel 4.6 Visie ondernemers op toekomstige PDV-taken, naar deelsegment en totaal

Segment	Ongewijzigd	Andere taken	Minder taken	Ophouden	Weet niet
Top (N=34)	24%	0%	68%	3%	6%
Niet-top (N=46)	35%	2%	50%	7%	7%
Mengvoeders (N=36)	22%	3%	69%	6%	0%
Overige segmenten (N=44)	36%	0%	48%	5%	11%
Totaal (N=80)	30%	1%	58%	5%	6%

We zien uit tabel 4.6 dat bijna een derde deel van de geraadpleegde ondernemers het PDV ongewijzigd wil voortzetten. Een **meerderheid** van de ondernemers is echter voorstander van **continuering** met een **gewijzigd takenpakket**. Met name continuering met minder taken is voor velen een wenselijk scenario. Slechts één ondernemer had een voorkeur voor andere taken. Vooral ondernemers die ontevreden zijn over de verhouding tussen de hoogte van de heffing en de daarvoor geleverde inspanningen zien een reductie in het takenpakket als een manier om de heffing in te perken. In dit licht is het dan ook niet verwonderlijk dat bij mengvoederbedrijven en de top heffingbetalers de wens tot takenreductie in nog sterkere mate naar voren komt dan bij de overige typen ondernemers.

Aan de ondernemers die pleiten voor voortzetting van het PDV met een **reductie** van het takenpakket hebben we gevraagd welke typen activiteiten met name afgestoten zouden kunnen worden. Typen activiteiten die daarbij het meest genoemd zijn, waren:

- activiteiten o.g.v. arbeid en scholing (20 keer genoemd);
- activiteiten o.g.v. gezond en veilig werken (16 keer genoemd);
- werknemerskrant Werkvloer (16 keer genoemd);

⁵ Hiervan bleek echter geen sprake te zijn. Ondernemers die bij de voorgaande vragen aangegeven hadden dat zij voorstander waren van stopzetten van het PDV bleven bij hun standpunt.

- grondstoffendatabank (8 keer genoemd);
- collectief veevoedkundig onderzoek (7 keer genoemd);
- CVB-activiteiten voor voederwaardering (6 keer genoemd).

Voor de drie activiteiten die er wat dit aangaat uitspringen, geldt dat we in het voorgaande al voldoende aandacht hebben geschonken aan de vraag waarom er bij een deel van de PDV-achterban sprake is van een beperkte animo voor deze activiteiten. We zullen op dit punt dan ook niet in herhaling treden.

Suggesties voor verbeteringen

Ten slotte hebben we aan de ondernemers gevraagd of zij of nog (andere) suggesties hadden voor mogelijke verbeteringen die het PDV door zou kunnen voeren. In totaal 42 ondernemers hebben daarbij verbeterpunten naar voren gebracht. De meest genoemde punten daarbij waren:

- beter communiceren wat het productschap doet (9 keer genoemd);
- taken beter afstemmen met andere organisaties (6 keer genoemd);
- focus op kerntaken (6 keer genoemd);
- efficiënter werken (5 keer genoemd);
- minder ambtelijk, meer als een bedrijf functioneren (4 keer genoemd).

BIJLAGE I ACTIVITEITEN PRODUCTSCHAP PDV

De onderstaande activiteiten zijn in de ondernemerspeiling aan de orde gekomen

1. CVB-activiteiten voor voederwaardering

Het Productschap Diervoeder ontplooit activiteiten op het gebied van voederwaarderingssystemen. Doel van deze systemen is om bij te dragen aan de optimale samenstelling van veevoeders, aan optimale rantsoenen voor dieren en aan het vergroten van de eerlijkheid en transparantie in de handel. In samenwerking met mensen uit de praktijk en voedingsdeskundigen van onderzoeksinstituten ontwikkelt het productschap voederwaarderingssystemen en stelt deze onder de merknaam CVB beschikbaar aan bedrijven in de diervoederkolom. Enkele voorbeelden van dergelijke systemen zijn de 'CVB Veevoedertabel' en het 'Tabellenboek Veevoeding'.

2. Collectief veevoedkundig onderzoek

Het Productschap Diervoeder ondersteunt vraaggericht onderzoek dat als doel heeft om tot een hoogwaardige bereiding van diervoeder en/of een efficiënte voeding van dieren te komen. Zo wordt er bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar de vraag hoe met aangepaste diervoeding ongewenst gedrag bij dieren voorkomen kan worden. Bij het veevoedkundig onderzoek wordt verder rekening gehouden met wettelijke en maatschappelijke eisen op het gebied van bijvoorbeeld milieu, dierenwelzijn en diergezondheid. De resultaten van dergelijke onderzoeken worden op de website van het productschap ter beschikking gesteld (op het besloten deel van de website en dus uitsluitend toegankelijk voor belanghebbenden). Ook worden ondernemers uit de diervoederketen via nieuwsbrieven geïnformeerd indien er nieuwe onderzoeksresultaten bekend zijn. Bij vleeskalveren is er een apart fonds voor dit type onderzoek opgezet.

3. Project Carbon Footprint/broeikasgasemissies van de diervoedersector

De politiek en de maatschappij vragen in toenemende mate van sectoren dat zij inzicht verschaffen in de broeikasgasemissies van hun activiteiten. Om hierin te voorzien heeft het Productschap Diervoeder op verzoek van onder andere de NeVeDi en LTO het project 'Carbon Footprint Diervoeding' opgestart. Doel van dit project is enerzijds om de broeikasgasemissies voor de diervoederketen in beeld te brengen. Anderzijds zal dit onderzoek ook handvatten moeten bieden om tot een reductie van deze emissies binnen de diervoedersector te komen.

4. Voorlichting over wet- en regelgeving

Zowel internationaal als nationaal vinden er regelmatig veranderingen plaats op het gebied van wet- en regelgeving die ook de diervoederketen raken. Het Productschap Diervoeder houdt deze veranderingen systematisch bij en gaat ook na wat de consequenties daarvan zijn voor de diervoedersector en hoe de sector daar dus op in dient te spelen. Het productschap informeert de bedrijven daarover via haar website, maar ook via de elektronische nieuwsbrief 'Actualisaties diervoederwetgeving'. Daarnaast kunnen bedrijven aan het Productschap Diervoeder vragen stellen over de gevolgen van wet- en regelgeving voor hun eigen bedrijfsvoering.

5. Veterinair Informatiepunt (VIP)

Het Veterinair Informatiepunt (VIP) is het centrale punt waar bedrijven uit de diervoederketen terecht kunnen met al hun veterinaire problemen bij export naar derde landen. Het VIP wordt ingezet om markten te openen of heropenen voor producten van het Nederlandse bedrijfsleven. Het VIP is hierbij tussenpersoon voor de overheid en het bedrijfsleven. Ook kunnen ondernemers die naar derde landen willen exporteren informatie over (veterinaire) wetgeving in de betreffende landen aangereikt krijgen. Het VIP wordt gezamenlijk gefinancierd door de productschappen Diervoeder, Pluimvee en Eieren, Vee en Vlees en Zuivel.

6. Werknemerskrant Werkvloer

Samen met de vakbonden FNV Bondgenoten, CNV Vakmensen en De Unie en de werkgeversorganisatie NeVeDi geeft het Productschap Diervoeder vier keer per jaar de werknemerskrant Werkvloer uit. Doel van deze krant is om werknemers in de diervoedersector te informeren over ontwikkelingen die in de sector spelen. Daarbij kan het gaan om ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsvoorwaarden, scholing, kwaliteit en veiligheid (GMP+) en regelgeving.

7. Publieksvoorlichting over diervoeder (www.diervoeder.info)

Het Productschap Diervoeder verspreidt via de website www.diervoeder.info algemene informatie over de diervoedersector en over diverse aspecten van diervoeder. Een deel van deze website – de Voerhoek – is speciaal bedoeld voor kinderen. Dit deel bevat onder meer informatie voor werkstukken en spreekbeurten. Ook wordt via de website een digitaal lespakket voor kinderen uit het primair en voortgezet onderwijs aangeboden.

8. Beïnvloeding wet- en regelgeving Den Haag en Brussel

Het Productschap Diervoeder neemt deel aan overleg in Den Haag en Brussel om de belangen van de Nederlandse diervoedersector te behartigen. Het doel hiervan is bijvoorbeeld om te borgen dat regelgeving die wordt ingevoerd of gewijzigd ook uitvoerbaar is voor individuele ondernemers. Daarnaast wordt er voor gewaakt dat (veranderingen in) regelgeving niet tot oneerlijke concurrentie voor de Nederlandse diervoederketen leidt. Zo heeft het Productschap Diervoeder recentelijk bijvoorbeeld met succes bezwaar gemaakt tegen voornemens van de EU op het gebied van etikettering. Deze voornemens waren er op gericht dat producenten de exacte samenstelling van hun diervoeder op het etiket zouden moeten vermelden.

9. Grondstoffendatabank

Vanuit Europese regelgeving – en dan specifiek de richtlijn ATEX-137 – zijn werkgevers verplicht om een veilige werkomgeving te creëren voor werknemers die gevaar kunnen lopen vanwege explosieve atmosferen. De richtlijn verplicht deze werkgevers bijvoorbeeld om een Explosie-veiligheidsdocument (EVD) op te stellen. Ook veel bedrijven uit de diervoedersector hebben met deze verplichtingen te maken. Om bedrijven daarbij te ondersteunen heeft het Productschap Diervoeder – samen met het Productschap Akkerbouw – de grondstoffendatabank ontwikkeld. Hiermee kunnen bedrijven bijvoorbeeld inzicht krijgen in de explosierisico's van grondstoffen, tussen-/eindproducten en reststromen en in de explosieklasse van een bepaald mengsel.

10. Bevorderen gezond en veilig werken

Het Productschap Diervoeder participeert met enkele andere productschappen in het project 'Stof? Pak 't aan!'. Dit project heeft als doel om de blootstelling van ondernemers en werknemers aan stoffen die een gezondheidsrisico met zich meebrengen te verminderen. Vanuit dit project wordt niet alleen informatie gegeven over de schadelijkheid van bepaalde stoffen maar worden ook mogelijke maatregelen aangereikt om de blootstelling te beperken. Voor de diervoedersector zijn op de website www.pakstofaan.nl voorbeelden van dergelijke maatregelen opgenomen.

11. Activiteiten o.g.v. arbeid en scholing

Het Productschap Diervoeder onderneemt ook activiteiten die er op gericht zijn om de kennis en vaardigheden van werknemers in de diervoedersector op peil te houden. Zo kunnen bedrijven uit de sector bijvoorbeeld een beroep doen op een scholingsconsulent die bedrijven kan ondersteunen bij het opstellen en uitvoeren van opleidingsplannen voor het personeel. Voor ondersteuning bij de keuze van geschikte cursussen voor medewerkers beheert het productschap op haar website een cursusedatabank.